JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA

UPIMAJI WA KITAIFA WA KIDATO CHA PILI

015 ELIMU YA DINI YA KIISLAMU

Muda: Saa 2:30 **MAJIBU** **Mwaka: 2018**

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu A, B na C zenye jumla ya maswali **saba.**
2. Jibu maswali yote.
3. Andika kwa kutumia kalamu ya wino wa **bluu** au **mweusi**

1. Katika kipengele (i) – (x), chagua jibu sahihi kisha andika herufi yake katika kisanduku.

i) Neno "Sunnah" katika lugha ya Kiarabu lina maana ya
A. mwenendo wa mila.
B. jambo la ziada.
C. swala isiyokuwa ya faradhi.
D. kitendo cha kupitisha thawabu au ziada.
Jibu: A. mwenendo wa mila.
Sababu: Sunnah ni mwenendo wa mila au desturi iliyofuatwa na Mtume (S.A.W).

ii) Katika elimu ya Hadithi, Matin ina maana ya
A. sehemu ya wasimulizi wa hadithi.
B. mkusanyaji wa hadithi.
C. maneno yaliyosema Mtume (S.A.W) au maelezo ya masahaba kuhusu mtume.
D. maneno yanayohimiza au kukataza kufanya jambo.
Jibu: C. maneno yaliyosema Mtume (S.A.W) au maelezo ya masahaba kuhusu mtume.
Sababu: Matin ni sehemu ya hadithi inayoeleza ujumbe wa maneno au vitendo vya Mtume (S.A.W).

iii) Hadithi Nabawiyy ni
A. habari aliyoitoa Mtume (S.A.W) kama alivyoipokea kutoka kwa Allah (S.W).
B. hadithi isiyojulikana wasimulizi wake.
C. habari au usemi alioutoa Mtume (S.A.W) kwa maneno yake mwenyewe.
D. hadithi iliyosimuliwa na maswahaba.
Jibu: C. habari au usemi alioutoa Mtume (S.A.W) kwa maneno yake mwenyewe.
Sababu: Hadithi Nabawiyy ni hadithi zinazojumuisha maneno ya moja kwa moja kutoka kwa Mtume (S.A.W).
iv) Wakati wa Mtume (S.A.W) hapakuwepo na uandishi mkubwa wa Hadithi kwa sababu
A. hakukuwa na waandishi.
B. maswahaba walishughulika sana kuandika, kusoma na kuhifadhi Qur'an.
C. hakukuwa na wapokeaji mahiri wa hadithi.
D. wanafiki waliwashawishi waislamu kutoandika hadithi.
Jibu: B. maswahaba walishughulika sana kuandika, kusoma na kuhifadhi Qur'an.
Sababu: Kipaumbele wakati wa Mtume kilikuwa ni kuandika na kuhifadhi Qur'an kikamilifu.

v) Kazi kubwa ya kwanza ya uandishi wa Hadithi katika kipindi cha Maswahaba wa Mtume (S.A.W) ilifanywa na
A. Imam Malik.
B. Imam Shafi.
C. Imam Muslim.
D. Sayyidina Ali.
Jibu: D. Sayyidina Ali.
Sababu: Sayyidina Ali alikuwa mmoja wa masahaba wa mwanzo aliyeshiriki kuandika baadhi ya hadithi.

vi) "Mtume (S.A.W) amesema Mwenye kutubu kabla jua halijachomoza upande wa magharibi, Allah atamkubalia toba yake." Miongoni mwa mafunzo yanayopatikana katika hadithi hii ni
A. Mwanaadamu hana budi kuachana na maovu.
B. Mwanaadamu afanye toba ndani ya wakati wake wa kufa au wakati wa dalili za wazi za kiama.
C. Toba itakubaliwa na Allah (S.W) kama itafanywa usiku.
D. Kila anayetubia Allah (S.W) humsamehe.
Jibu: B. Mwanaadamu afanye toba ndani ya wakati wake wa kufa au wakati wa dalili za wazi za kiama.
Sababu: Hadithi hii inasisitiza umuhimu wa kutubu kabla ya kufa au dalili za kiama kuonekana.

vii) Kwa mujibu wa Hadithi ya Mtume (S.A.W), miongoni mwa njia za kuzuia na hasira ni kutamka
A. Ih-dina siratal mustaqiim
B. Inna shaytaana kaana lakum aduwwah
C. Bismillah Rahman Rahim
D. Audhubillah minashaitwan rajiim
Jibu: D. Audhubillah minashaitwan rajiim
Sababu: Kutamka "Audhubillah minashaitwan rajiim" ni njia ya kumzuia Shetani na kudhibiti hasira, kama inavyoelezwa na Mtume (S.A.W).

viii) Katika elimu ya Hadithi neno "Mutafakun alayhi" lina maana gani?
A. Hadithi inapatikana katika kitabu cha Bukhari na Muslim.
B. Hadithi inayotumika kutoa ushahidi.
C. Hadithi iliyoandikwa tokea wakati wa Mtume (S.A.W).
D. Hadithi iliyoandikwa wakati wa maswahaba.
Jibu: A. Hadithi inapatikana katika kitabu cha Bukhari na Muslim.
Sababu: "Mutafakun alayhi" inahusu hadithi zinazopatikana na kukubalika katika vitabu vyote vya Sahihi Bukhari na Muslim.

ix) Al-Muwatta ni kitabu cha Hadithi kilichoandikwa wakati wa
A. Ahl wa Mtume (S.A.W).
B. Maswahaba wa Mtume (S.A.W).
C. Wafuasi wa wafuasi wa maswahaba (Tabii Tabina).
D. Wafuasi wa Maswahaba (Tabiina).
Jibu: D. Wafuasi wa Maswahaba (Tabiina).
Sababu: Al-Muwatta kiliandikwa na Imamu Malik, ambaye aliishi katika kizazi cha Tabiina.

x) "Kuipenda nchi yako ni katika imani." Hadithi hii ni mfano wa hadithi gani?
A. Hassan
B. Maudhui
C. Dhaifu
D. Sahihi
Jibu: B. Maudhui
Sababu: Hadithi hii haina msingi sahihi na inahesabiwa kuwa ni ya kutungwa, hivyo ni Maudhui (ya uongo).

2. Oanisha maneno kutoka Orodha B na sentensi kutoka Orodha A kisha jaza herufi yake katika jedwali.

Orodha A
i. Mfu anayekanusha kutenda maamrisho ya Allah (S.W) yaliyo bainishwa wazi katika vitabu vyake na mitume yake.
ii. Mtu anyemnyenyekea Allah (S.W) kwa kufuata kwa ukamilifu sheria zake zote.
iii. Mfumo wa maisha unaoendesha kwa kujisalimu kwa Allah (S.W) katika kila kipengele cha maisha.
iv. Mfumo wa maisha ambao wafuasi wake hujitenga mbali na harakati za maendeleo ya mwanadamu hapa ulimwenguni.
v. Mfumo au njia ya maisha anayofuata mwanadamu katika maisha yake ya kila siku.
vi. Mfumo wa maisha ambao wafuasi wake wameacha muongozo wa Allah (S.W) kupitia Taurat na kufuata wanazuoni wao.
vii. Mfumo wa maisha ambao wafuasi wake humnasibisha mtume wao kama mwana wa Mungu.
viii. Mfumo wa maisha unaojinasibisha na kutokuwa na imani ya dini kabisa.
ix. Mfumo wa maisha ambao wafuasi wake hunasibishwa na kabila au rangi.
x. Mfumo wa maisha ambao wafuasi wake wanakanusha kutenda maamrisho ya Allah (S.W) yaliyo bainishwa wazi katika vitabu vyake na mitume yake.

Orodha B
A. Utawa
B. Ukristo
C. Ushirikina
D. Uyahudi
E. Kafiri
F. Uhadhifina
G. Imani
H. Uislamu
I. Ubinadamu
J. Ukaidi
K. Ubudha
L. Upagani
M. Dini
N. Udini
Majibu:
i) E
ii) G
iii) H
iv) A
v) M
vi) D
vii) B
viii) K
ix) L

x) C

3. Andika Kweli kama sentensi ni sahihi au Si Kweli ikiwa sentensi si sahihi katika nafasi iliyoachwa wazi.
i. Tawhid ni fani inayohusiana na imani ya kumpwekesha Allah (S.W).
Kweli
ii. Nguzo za imani ya Kiislamu ni tano.
Si Kweli

iii. Zaburi ni kitabu alichoteremshiwa Nabii Issa (A.S).
Si Kweli

iv. Taurat, Zabur na Injili ni vitabu walivyovikuta Waislamu vilivyo mikononi mwa Mayahudi na Wakristo.
Kweli

v. Ukristo ni miongoni mwa dini zinazompwekesha Allah (S.W).
Si Kweli
vi. Kuamini Qadar ni miongoni mwa nguzo za imani.
Kweli
vii. Kwa mtazamo wa Uislamu dini ni imani inayohusiana na mambo ya kiroho baina ya binadamu na Mwenyezi Mungu tu.
Si Kweli
viii. Katika lugha ya Kiarabu siku ya malipo ni miongoni mwa maana ya dini.
Kweli
ix. Ushirikina nao ni dini au mfumo wa maisha unaoangaziwa washirika katika maisha yao kila siku.
Si Kweli
x. Dini za watu ni mifumo ya maisha iliyowekwa na wanadamu kwa kuzingatia muongozo wa Allah (S.W).
Si Kweli

4. Kwa kutumia maneno uliyopewa, chagua jibu sahihi ili kujaza nafasi wazi katika vipengele (a) – (j).
Maneno yaliyotolewa:
Al-qaba, Darwin, Nabii Muhammad (S.A.W), Nabii Nuhu (A.S), mada, nyani, Jahiliyah, Mfalme Najash, Mfalme Nimrud, Nabii Ibrahim (A.S), Allah (S.W), Khalifa, Nabii Musa (A.S), shamu, Karl Marx

a) Mtazamo wa makafiri juu ya chanzo cha ulimwengu, mwanadamu na vitu vyote kwa ujumla ni __.
Jibu: Darwin
b) Mwanzilishi wa itikadi ya kijamaa na chimbuko la ukafiri wa kumkana Mwenyezi Mungu anaitwa __.
Jibu: Karl Marx
c) Kiongozi anayetawala ulimwengu kwa kufuata mwongozo wa Allah (S.W) anajulikana jina la ____.
Jibu: Khalifa
d) Ujasiri juu ya chimbuko na asili ya mwanadamu unaonesha kuwa uliotokana na _____.
Jibu: nyani
e) Mlinganiaji Uislamu katika mazingira magumu bila ya kukata tamaa kwa muda wa miaka 950 anaitwa
Jibu: Nabii Nuhu (A.S)

f) Kiongozi aliyekabiliana na Nabii Ibrahim (A.S) na kujipa uungu kama ilivyoonekana kwa Firauni ni ___.
Jibu: Mfalme Nimrud
g) Mtume aliyandaliwa na Allah (S.W) kuwakomboa Bani Israil alikuwa _____.
Jibu: Nabii Musa (A.S)
h) Zama ambazo watu wa Bara Arab na kwingineko duniani walikuwa katika kiza ni _____.
Jibu: Jahiliyah
i) Moja kati ya alama inayoonesha utukufu wa mji wa Makkah uliwekwa katika mji huo ni _____.
Jibu: Al-qaba
j) Miongoni mwa mji maarufu kwa misafara ya biashara uarabuni ni _____.
Jibu: shamu

5. Nukuu zifuatazo hazikupangwa katika mtiririko unaotakiwa. Panga nukuu hizo katika mpangilio sahihi ili kupata maana iliyokamilika.

a) Kwa mujibu wa Hadithi, historia ya kushuka kwa Qur'an kwa Mtume (S.A.W) kulingana na mtiririko ufuatao:
(i) Kisha kutoka humo ikashushwa kidogo kidogo kwa Mtume (S.A.W) kupitia kwa malaika Jibril (A.S) kwa kipindi chote cha utume cha miaka 23.
(ii) Aya za mwanzo kumshukia Mtume (S.A.W) ni aya tano za mwanzo za suratul-Alaq.
(iii) Kabla ya Mtume (S.A.W) hajaanza kushushiwa Qur'an kupitia kwa malaika Jibril (A.S) alikuwa akipata wahyi kwa njia ya ndoto.
(iv) Kutoka Lawhil Mahfudh Qur'an ilihifadhiwa mpaka uwingu wa kwanza.
(v) Qur'an yote kwa ujumla imehifadhiwa katika ubao mtukufu wa Allah (S.W) uliopo katika Arshi yake.

Majibu:
1: v
2: iv
3: iii
4: i
5: ii

b) Ubashiri wa ushindi na kuangamia kwa maadui wa Uislamu unathibitishwa ndani ya Qur'an katika aya zifuatazo:
(i) Pana kuangamia mikono miwili ya Abu Lahab! Naye ameangamia.
(ii) Hayatamsaidia mali yake wala alivyochuma.
(iii) Na mkewe, mchukuzi wa kuni (za fitna), fitna anayefitinishia watu wasiingie katika dini (ataingia naye moto huo).
(iv) (Kama kwamba) shingoni mwake iko kamba iliyosokotwa (anayochukua kuni za fitna).
(v) (Atakapokufa) Ataingia moto wenye mwako (mkubwa kabisa).
Majibu:
1: i
2: ii
3: iii

4: v
5: iv

6. Jibu maswali yote kwa ufupi.
a) Taja mambo manne ambayo mwanadamu akiyafanya atakuwa ametekeleza sehemu ya lengo la kuumbwa kwake hapa duniani.
i. Kumwabudu Mwenyezi Mungu kwa ikhlasi na bila kumshirikisha.
ii. Kutekeleza maamrisho ya Mwenyezi Mungu kama swala na zakka.
iii. Kujiepusha na madhambi na maovu yanayomkasirisha Mwenyezi Mungu.
iv. Kufanya matendo mema kama kusaidia wanyonge na kuimarisha amani.

b) i) Nini maana ya "kadha" kisheria na ipi hukumu yake katika swala?
Kadha kisheria ni kutekeleza ibada kama swala baada ya muda wake wa kisheria kupita kwa sababu maalum kama ugonjwa au kusahau. Hukumu yake ni wajibu kwa mtu aliyekosa swala kwa sababu hizo kutekeleza swala hiyo mara anapokumbuka au kupata nafasi.

ii) Orodhesha mambo mawili ambayo msafiri ameruhusiwa katika kutekeleza swala tano za faradhi.
i. Kuswali rakaa mbili badala ya nne katika swala za rakaa nne (qasr).
ii. Kuunganisha swala mbili kama Dhuhr na Asr, au Maghrib na Isha (jam'u).

c) Taja mambo manne muhimu ambayo yanapaswa kuzingatiwa na muoshaji wa maiti ya Muislamu.
i. Kusafisha mwili wa maiti kwa maji safi na sabuni.
ii. Kufunika sehemu za siri za maiti wakati wa kuosha.
iii. Kuosha sehemu za mwili kwa kufuata utaratibu wa udhu.
iv. Kufanya kwa heshima na kuomba msamaha kwa makosa yoyote wakati wa kuosha.

d) i) Nini maana ya funga kilugha?
Funga kilugha ni kujizuia kufanya jambo fulani.

ii) Nini maana ya funga kisheria?
Funga kisheria ni kujizuia kula, kunywa, na kufanya mambo yanayobatilisha funga kuanzia alfajiri mpaka magharibi kwa nia ya kumtii Mwenyezi Mungu.

e) i) Nini maana ya Tawaf?
Tawaf ni kitendo cha kuzunguka Al-Kaaba mara saba kwa mzunguko wa kimya au kwa dua maalum, ikiwa ni sehemu ya ibada ya Hija au Umrah.

ii) Taja aina tatu za Tawaf.
i. Tawaf al-Qudum (tawaf ya kuwasili).
ii. Tawaf al-Ifadha (tawaf ya faradhi).
iii. Tawaf al-Wida (tawaf ya kuaga).

7. Eleza sifa nne za Muislamu ambaye anaweza kutekeleza ibada ya Hija kama inavyotakiwa.
Ili Muislamu atekeleze ibada ya Hija ipasavyo, ni lazima awe na sifa kadhaa muhimu zinazomwezesha kutimiza ibada hii kwa ukamilifu.

Kwanza, ni lazima awe Muislamu aliye na akili timamu na aliyebaleghe. Hii ina maana kwamba ibada ya Hija ni faradhi kwa Waislamu waliokomaa kiakili na kiumri, na si kwa watoto wadogo au wale wenye matatizo ya akili. Ukomavu huu unamwezesha Muislamu kuelewa umuhimu na taratibu za ibada ya Hija, na hivyo kuitekeleza kwa ufanisi.

Pili, Muislamu anapaswa kuwa na uwezo wa kifedha na kimwili wa kusafiri kwenda Makka na kutekeleza ibada ya Hija. Uwezo wa kifedha unajumuisha kuwa na rasilimali za kugharamia safari, malazi, chakula, na mahitaji mengine muhimu wakati wa Hija, bila kuathiri mahitaji ya msingi ya familia yake anayoiacha nyumbani. Uwezo wa kimwili unahusisha kuwa na afya njema inayomwezesha kutekeleza matendo ya Hija kama kutufu Al-Kaaba, sa'ayi kati ya Safa na Marwa, na kusimama Arafa. Ikiwa Muislamu hana uwezo huu, basi Hija haimlazimu mpaka atakapopata uwezo huo.

Tatu, ni muhimu kwa Muislamu kuwa na elimu ya kutosha kuhusu taratibu na sheria za Hija. Hii inajumuisha kujua nguzo za Hija, wajibu, na sunna zake, pamoja na makatazo na mambo yanayoweza kuharibu ibada hiyo. Elimu hii humsaidia Muislamu kutekeleza ibada ya Hija kwa usahihi na kuepuka makosa yanayoweza kupunguza thawabu au kufanya ibada yake isikubalike. Kwa hiyo, ni muhimu kujifunza kutoka kwa wanazuoni au kupitia vitabu sahihi vya fiqhi kabla ya kuanza safari ya Hija.

Nne, Muislamu anapaswa kuwa na nia safi na ikhlasi katika kutekeleza ibada ya Hija. Nia hii inapaswa kuwa ni kutafuta radhi za Mwenyezi Mungu pekee, na si kwa ajili ya kujionyesha au kupata sifa kutoka kwa watu. Ikhlasi hii ni msingi wa kukubalika kwa ibada yoyote katika Uislamu, na bila nia safi, ibada ya Hija inaweza isikubalike mbele ya Mwenyezi Mungu. Hivyo, kabla ya kuanza safari ya Hija, Muislamu anapaswa kujitathmini nia yake na kuhakikisha kuwa inalenga kumridhisha Mwenyezi Mungu tu.

Kwa kumalizia, sifa hizi nne—ukomavu wa kiakili na kiumri, uwezo wa kifedha na kimwili, elimu ya taratibu za Hija, na nia safi—ni muhimu kwa Muislamu anayetaka kutekeleza ibada ya Hija kama inavyotakiwa. Kuzingatia sifa hizi kutamuwezesha Muislamu kutekeleza ibada hii tukufu kwa ukamilifu na kupata radhi za Mwenyezi Mungu.